

אנציקלופדיה
עבודת ה' פנימית

א-ה - א.ה.י.ה

בלבבי משכן אבנה

א-ה-י-ה

אחד משמותיו יתברך שמו, שאינם נחקים, שם א-ה-י-ה נכתב בתורה רק במקום אחד ביציאת מצרים ושם הוא מוזכר ג' פעמים, כשמשה רבינו שואל את הקב"ה אם בני ישראל ישאלו מה שמו "מה אומר אליהם" והקב"ה משיב למשה ואומר: "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה וגו' כה תאמר לבני ישראל א-ה-י-ה שלחני אליכם", וא"כ, זה המקום היחיד בכל התורה ובכל הנ"ך שנכתב שם זה, ובו במקום ג' פעמים.

גילוי היה הוה ויהיה בשם א-ה-י-ה

במפרשים כתבו ומובא גם בגר"א שיש לנו שתי שמות שורשיים ממש, שם הוי"ה ושם אהקהווי"ה כידוע, עבר הוה, ועתידועומק הוא הוה תמיד "ה' מלך" בהוה, "ה' מלך" בעבר ו"ה' ימלוך לעולם ועד" בעתיד, אלו הם ג' חלקי שם הוי"ה.

ובהקבלה לכך, גם שם אהקה מכוון לעבר, מכוון להוה ומכוון לעתיד, ולפיכך הוא נכתב ג' פעמים, "מי שהיה עמכם בצרה זו הוא יהיה עמכם בצרה דלעתיד" כמו שאומרים חז"ל, זה העבר והעתיד, ו"אהקה שלחני עליכם" זה ההוה, והרי שהוזכר כאן ג' פעמים שם אהקה כיון שהוא מעין שם הוי"ה, היה הוה ויהיה, עבר הוה ועתיד.

כמובן שצריך להבין איך הגילוי בשם א-ה-י-ה, שמצטייר בו העבר, ההוה, והעתיד, הוא נכתב ג' פעמים כנגד עבר הוה ועתיד, אבל איך בשם א-ה-י-ה מונח תוכן הדברים הללו.

שם א-ה-י-ה כמו שמבואר בדברי רבותינו, וגם זה מובא גם בגר"א זה צירוף של א'-היה, כלומר הוא יתברך שמו, כמו שאומרים חז"ל בפרקי דר' אליעזר כידוע עד מאד, קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד, ולפי"ז היה א היה אחד קודם שנברא העולם, זה צירוף של שם א-ה-י-ה שקודם שנברא העולם הוי"ה יתברך שמו היתה הוי"ה יחידה ובלתי זולתה, זהו 'היה לבדו', היה אחד, ומצד הבחנה הזו א"כ, שם א-ה-י-ה קאי על העבר בזמן שכביכול הוא יתברך שמו היה המציאות לבד.

הפנים הנוספות לשם א-ה-י-ה, כל א-ה-י-ה הוא מלשון של אעשה, אפעל, ובפנים הללו יש בדברי המפרשים ומובא גם בגר"א, שא-ה-י-ה הוא מאותו לשון של אעשה, כלומר - זה מדבר בעדו, עם עצמו, כאדם האומר לעצמו אני אעשה כך וכך, אני אפעל כך וכך, וכביכול הוא יתברך שמומתחילה זה היה אחד שזה הא-ה-י-ה שכנגד העבר, ואז, כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם, כביכול היה דיבור שהוא מדבר לעצמו והוא אומר אני אהיה אני אברא מציאות חדשה ושם אתגלה, כלומר - יש גילוי של מציאות הבורא לעצמו שזה גילוי של היה אחד, ויש גילוי של א-ה-י-ה בהתגלותו שלו יתברך שמו לנבראיו, וכביכול זה נקרא א-ה-י-ה, מדבר בעדו, לעצמו, התגלות למציאות של נבראים.

מהות ההיה והוה שמתגלה בשם א-ה-י-ה

לפי"ז יש כאן נקודת עומק עצומה, "איסתכל באוריתא" עשרת הדיברות, "וברא עלמא" "בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם", הוזכר בשיעורים הקודמים דברי המשנה באבות "והלא במאמר אחד יכול לבראות" שיש דיבור - אמירה שהיא השורש לתחילת מציאות הנבראים שזהו העשרה מאמרות שהם המאמרות שהקב"ה כבר ברא בהם את מציאות הנבראים. שם א-ה-י-ה הוא כביכול ה"מאמר אחד שיכול ליבראות" כלומר, זה גופא ההגדרה שהוא 'מדבר בעדו', מדבר לעצמו, שדעתו ומחשבתו לברוא את עולמו, זה נקרא שם א-ה-י-ה,

כלומר - הבריאה נבראה במדרגה של "ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" שמקביל ל"ששת ימים תעשה מלאכתך" שזה עולם המעשה, אבל מכח האמירה נעשה מציאות של מעשה הבריאה שזה ה"ויאמר ויעש", ושם א-ה-י-ה זה המחשבה של הבריאה, שכביכול עלה ברצונו הרצון הנגלה במחשבה לברוא את העולם, ואז הדיבור מצטרף למחשבה ובבריאת העולם הדיבור מצטרף למעשה ב"ויאמר ויעש", וא"כ, קודם שנברא העולם הדיבור מצטרף למחשבה,

ובעומק זה מה שרמוז במה שאומרת הגמ' בראש השנה "בראשית נמי מאמר הוא", והתרגום (יונתן) [ירושלמי] הרי כידוע, מתרגם "בראשית בחכמתא", זהו "בראשית נמי מאמר הוא", ועומק הדברים לפי מה שנתבאר: הרי רבותינו שואלים מדוע לא נאמר כאן במאמר הראשון לשון של אמירה, וברור הדבר, שיש גדר של 'עשרה מאמרות' שהם מאמר ראשון וט' מאמרות, והמאמר הראשון שהוא השורש לט' מאמרות הוא הפנים השורשיות למציאות ה"אמירה" ולכן הוא לא נאמר בלשון של אמירה משום שהוא גדר "מאמר" אחרומה הוא גדרו, שלכן הוא נאמר בלשון של 'בראשית'?! - שאר ט' האמירות, הם אמירות שמצטרפות למעשה, "ויאמר ויעש" והאמירה הראשונה היא אמירה המצטרפת למחשבת הבריאה, ולכן "בראשית [בחכמתא] נמי מאמר הוא", כלומר ב'בראשית - בחכמתא' מתגלה שה'בראשית' הוא החכמה של המדבר בעד עצמו של הא-ה-י-ה, זהו הראשית של הבריאה הראשית היא ה'עלה ברצונו לברוא את העולם', שאז הוא כביכול אמר לעצמו א-ה-י-ה מדבר בעד עצמו וזה גופא ראשית תחילת מציאות הנמצלים, וזה הכוונה "בראשית נמי מאמר".

ובלשון רבותינו "בראשית" נקרא מאמר וחצי מאמר, והיינו שיש בו צד מסויים שהוא רק חצי מאמר, כלומר - יש מאמר של "ויאמר ויעש" שזהו מאמר שלם, ויש מאמר שמגלה את רצונו - מחשבתו לברוא את מציאות הנבראים ולכן הוא חצי מאמר כי אין כאן "ויעש" אלא יש כאן רק גילוי דעת על ה'לעתיד' שהוא תחילת מציאות הוויית הדברים לברוא את הנבראים אבל הוא איננו בורא בפועל, לכן זה נקרא 'חצי מאמר' ולא מאמר שלם.

ובתיבת "בראשית", זה נקרא בלשון רבותינו שהיא מתחלפת לשתי צורות, יש אופן שהיא מילה שלימה, "בראשית", ויש אופן של "בראשית ברא" שה"ברא" נמצא בתוך ה'בראשית' עצמה, "ברא שית", והיינו שב"בראשית" מונח ה"בחכמתא" של ה"ברא", הבריאה שזה השורש למציאות הנבראים, זהו ה"חצי מאמר", זה החצי של תחילת סיבת מחשבת הבריאה בלי הוצאתה מהכח לפועל - זהו "בראשית נמי מאמר" כמו שנתבאר.

וא"כ, בפנים הללו, להבין בבהירות - גילוי שם א-ה-י-ה ביחס לעבר, הוא ה"היה א", היה אחד קודם שנברא העולם, זה העבר, ותחילת הגילוי של ההווה שלו, זהו שם א-ה-י-ה שמדבר בעד עצמו לברוא את העולם, זהו ההווה שבתוכו אנחנו נמצאים אבל זה לא הווה כפשוטו, אלא כלומר - גילוי דעת שיהיה מציאות של הווה, זהו עומק השם א-ה-י-ה ביחס להווה. וא"כ, נתבאר עד השתא בסיעתא דשמיא שתי החלקים הראשונים של שם א-ה-י-ה, העבר שבו וההווה שבו, וגדר הווה כפי שחודד.

מהות ה-יהיה שבשם א-ה-י-ה

המהלך הנוסף בשם א-ה-י-ה הוא גילוי של לעתיד, וזה מפורש הרי, בדרשת חז"ל שהזכרנו לעיל, מה שמובא ברש"י כידוע "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה שלחני אליכם" "מי שהיה עמכם בצרה זו הוא יהיה עמכם בצרה דלעתיד לבוא", כלומר - השם א-ה-י-ה לא מגדיר רק "היה א" כשלעצמו ולא מגדיר רק הווה כשלעצמו אלא בשם א-ה-י-ה מונח תפיסה שמה שהיה בעבר הוא גם יהיה בעתיד. זה נקרא "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה" - "מי שהיה עמכם בצרה זו" כלומר, וגואל אתכם וא"כ, הצרה הזו הופכת להיות מציאות של עבר - "הוא יהיה עמכם בלעתיד", כלומר, עומק הגדרת השם א-ה-י-ה מברר שמה שהיה במציאות העבר הוא יהיה גם במציאות של ה'לעתיד'. זה נקרא "מי שהיה עמכם בצרה זו הוא יהיה עמכם בצרה דלעת"ל"

וברור הדבר שהצרה של ה"לעתיד לבוא" הוא לא מתחדש כפשוטו לבוא לעולם, כי הרי מצרים נקרא מצרים כידוע וכדרשת חז"ל, מלשון מיצר, ובפרטות יותר מיצר ים כמו שנאמר בקריעת ים סוף, "והנה מצרים נוסע אחריהם", וא"כ, מצרים הגדרתו מיצר, ולא רק שהוא מיצר מלשון צר אלא שממנו כל הצרויות כולם, על שם כן הוא נקרא מצרים כי הוא לא נקרא רק צר כשלעצמו אלא ממנו כל מציאות הצרויות שיש בעולם - זה נקרא מצרים, ממנו כל המיצרים כולם. ולכן "מי שהיה עמכם בצרה זו הוא יהיה עמכם בצרה דלעתיד לבוא" כי הצרות דלעתיד לבוא כל הווייתם הוא ממצרים, כל שורש הווייתם ממקום המיצר שמשם כל המיצרים שמתגלים לאחר מכן.

ומ"מ א"כ, מה שמתגלה במצרים - התפיסה הזו ששם א-ה-י-ה שהיה בעבר זה שם א-ה-י-ה שיהיה במציאות של לעתיד שהוא נעתק ממציות של עבר למציות של עתיד.

מהות ה'עובר במעי אמו' שבגלות מצרים - מעבר לשלב הבא

ביאור הדברים: חז"ל הרי אומרים על הפסוק שנאמר בגאולת מצרים "לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי" - "כעובר במעי אמו", כלומר - כשכנסת ישראל היו בגלות מצרים, גדר הגלות היתה באופן של "עובר במעי אמו", זה היחס של ישראל למצרים שישראל הם העובר כביכול, ומצרים הם האם של ישראל, והרי וכל עובר כידוע מאד, נקרא עובר של שם שהוא במקום מעבר, כלומר שמקומו במעי אמו הוא לא מקום גמור, -מתחילה היה לו מקום בעולם העליון, ויש לו מקום בעולם התחתון ומקומו כעובר הוא מצב של מעבר בין מקומו בעולם העליון שממנו הוא בא

לבין מקומו בעתיד שהוא מגיע להיות כאן בעולם השפל, בעולם התחתון, בעולם המעשה, וע"ש מקום המעבר הזה הוא נקרא עובר, כי זהו כל הווייתו ומהותו שהוא נמצא במקום מעבר.

והרי הגדרת כל מעבר היא על גבי הנחה שיש עתידה העומק שכל עבר גונו בקרבו מציאות של עתיד, בחיצוניות זה נקרא "העבר אין" שהדבר היה ונסתלק, אינו קיים, אבל בעומק כל עבר הגדרתו הוא לשון **מעבר**, ואם הגדרתו היא מעבר, זה מכריח שיש מציאות של עתיד, כי אם אין עתיד הוא לא מעבר, נמצא שבפנימיות של שם עבר מונח תפיסת העתיד, -זוהי ההגדרה של גאולת מצרים, -במצרים כשהם היו בגלות והיה בידיהם את הסימן "פקוד פקדתי אתכם", שמי שיבוא ויאמר לשון זה בידוע שהוא הגואל, כלומר מונח בתוך מציאות הגלות תפיסת גאולה.

-הרי יעקב אבינו אמר לבניו קודם תחילת הגלות "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", כלומר עוד לפני שהתחילה תפיסת גלות הוא כבר מעמיד להם שיש להם וודאות במציאות הגאולהמה מונח בוודאות הזאת? כפשוטו, בשביל שיהיה "ציפית לישועה", אבל העומק של זה שאם אין וודאות במציאות של גאולה אז מצרים הופך להיות מציאות גמורה של "עבר אין" וכנסת ישראל נמחים שם, אבל כשיש לנו וודאות של מציאות גאולה שזה ה"האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" - "ביקש לגלות את הקץ" כדרשת חז"ל, כלומר - תפיסת הדבר הוא שכאשר הם נמצאים במצרים הם תופסים את עצמם שהם נמצאים במקום של מעבר, לא במקום שחם ושלווה יש שמה "העבר אין" כמו שמתגלה בעמלק, "תמחה את זכר עמלק" "מחה אמחה את זכר עמלק" שאז והוא הופך להיות עבר בלי מציאות של עתיד, אלא מתגלה בעומק גלות מצרים שבזה מונח ניצוץ עומק הגאולה ממצרים, שהמציאות במצרים היא באופן של עבר שמעצם ה'עבר' הוא מכריח מציאות של עתיד שהם עתידים וודאי להיגאל, זהו "אנוכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה", מונח כאן תפיסה שזה מעבר בעלמא לצורך השלב הבא.

ולכן ביציאת מצרים, הם קנו את השם "עברים", כמו שאומרים חז"ל כידוע, או על שם אברהם העברי, שכל העולם מעבר אחד ואברהם אבינו מהעבר השני ללשון אחד בחז"ל, והלשון השני שמובא בספרי, על שם קריעת ים סוף הם נקראים **עברים**, **עוברי ימים**. כלומר, עיקר המיצר מתגלה בים "מיצר ים" שעל שם כן מצרים נקראים **מצרים**, ועיקר המעבר שיוצר מציאות של עתיד מתגלה בקריעת ים סוף ועל שם כן הם נקראים **עברים**.

והרי שבעומק גאולת מצרים, כאשר נשלמה גאולת מצרים שזה קריעת ים סוף, אז הם קנו את התפיסה ש**עבר** הופך להיות מציאות של עתיד, זה עומק הגאולה שהתחדש במצרים שמכאן ואילך כל עבר מתגלה שיש לו מציאות של עתיד זהו **עברים**.

מהות מלחמת עמלק - מכח תפיסת הווה ללא עתיד

זה העומק הנורא שעמלק מגיע בזמן שבני ישראל יוצאים ממצרים כמו שנאמר בקרא "אשר קרך בדרך" "בדרך", כלומר - היה דרך ממקום יציאתם ממצרים עד לכניסה לארץ ישראל. ועמלק הרי, כל הווייתו היא מי שאין לו מציאות של עתיד שזהו "מחה אמחה את זכר עמלק" כמו שהוזכר, ומכח שכל הווייתו הופך להיות "העבר אין" בלי

עתיד, לכן הוא נוגע בבני ישראל בזמן שהם יוצאים ממצרים ע"מ להגיע למדריגת מתן תורה ולהיכנס לארץ ישראל שאז הוא רוצה להשמידם,

ועומק ההגדרה שבכח ההשמדה שלו – מתפיסתו עצמה הוא בא להשמיד את בני ישראל, הוא לא פועל מלחמה כנקודת פועל בלבד, אלא מעומק ההוויה שלו הוא בא להשליך את אותה הוויה על בני ישראל וע"י כן לכלותם, הווייתו שלו היא שיש לו כביכול, מציאות של הווה אבל אין לו מציאות של עתיד, והוא בא להשליך אותה על בני ישראל, שביציאתם ממצרים הם לא יגיעו למתן תורה, וזה מה שנאמר "וילחם עם ישראל ברפידים" וכדרשת חז"ל שרפו ידיהם מן התורה, וכוונתו היתה שהם לא יגיעו לשלימות התכלית שזה הכניסה לארץ ישראל שהיא מדריגת ההשלמה של יציאת מצרים, וזה יגלה שהיתה כאן מציאות של עבר בלי מציאות העתיד, זהו מלחמתו של עמלק בבני ישראל, ולכן דייקא, הוא מגיע בזמן הזה כמו שנתחדד, ביציאתם ממצרים, לפני שהושלם התכלית של כי העתיד, הוא בא לעכב את אותו עתיד להעמיד את בני ישראל שלא יהיה בהם אלא מציאות של עבר בלי מציאות של עתיד. וההשלמה של יציאת מצרים כמו שנתחדד, היא במדריגה זו גופא, שלכל עבר יש מציאות של עתיד.

להבין עכשיו, בבהירות עמוקה יותר: כמו שהזכר, אדם הראשון אלמלא חטא, היתה צריכה להיות צורת הדברים "ולקח מעץ החיים וחי לעולם", וה"חי לעולם" שהיה מתגלה בו זה ביום השבת, שהוא יהיה "יום שכולו ארוך", "יום שכולו ארוך" ההגדרה שלו הגדרה יסודית שאין בו עבר, הווה ועתיד. ההבדל בין "יום שכולו ארוך" ליום שבא אחרי יום הוא, יום שבא אחרי יום האתמול הוא עבר, המחר הוא עתיד, והיום הוא הווה, "יום שכולו ארוך" ההגדרה שבו הוא שכולו הווה.

תפיסת אדם הראון קודם החטא זמן שכולו הווה

ובלשון עמוקה ודקה יותר: בתפיסת זמן של עבר, הווה ועתיד, יש מה שאפשר להשיג בעבר, יש מה שאפשר להשיג בהווה ויש מה שאפשר להשיג בעתיד, ביום ראשון אפשר להשיג לא כמו יום שני, וביום שני לא כיום שלישי, והגילוי הברור לכך הוא בשירתם של הלויים, שלכל יום יש את השירה שלו. הגדר של "יום שכולו ארוך", יום דלעתיד לבוא, הוא שהכל נמצא בגילוי עכשיוזה נכון **שמצד מדריגת הנפש** יש גם לעת"ל "ילכו מחיל אל חיל", אבל **מצד מדריגת הזמן, הכל נמצא בגילוי**, הדברים נאמרים בדקדוק אמנם לעולם יש מדריגה של "ילכו מחיל אל חיל" אלא שזה מצד מדריגת הנפש, ולא מצד מדריגת הזמן. השתא, מצד מדריגת הזמן יש לכל זמן את סגולתו שלו, ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות, וכן על זה הדרך, כל זמן מגלה הארה מסויימת, אבל לעתיד לבוא "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", אז כל ההארות מתגלות בבית אחת, זה נקרא "יום שכולו ארוך" וזה נקרא שכולו מציאות של הווה.

וא"כ, אלמלא חטא אדם הראשון ואכל מעץ הדעת, אלא היה אוכל מעץ החיים ונכנס ל"יום שכולו ארוך" הרי שכניסתו היתה, כניסה למהלך שכולו הווה, ואכילת אדם הראשון מעץ הדעת יצרה תפיסה שיש עבר, יש הווה, ויש עתיד. אין שבת של "יום שכולו ארוך", אלא רק מעין כך, "מעין עולם הבא", ואז נעשה מציאות של דברים שיש להם השתנות של עבר, הווה ועתיד,

והרי חוזרים כסדר ואומרים, עתיד השורש של זה הוא ע' ת' ד' שבהיפוך אותיות זה דעת, זה אותו שורש, וכלומר, שאכילה מעץ הדעת בפנים דידן השתא, הגדרתו הוא שהוא יוצר תפיסה שיש דבר שהוא עתיד.

לולי האכילה מעץ הדעת היה "יום שכולו ארוך". הכל היה מתגלה כמציאות של הווה, והיא גופא - אדם הראשון אילו המתין לשבת קודש, כלומר, הוא היה ממתין לעתיד ומגלה עתיד דתיקון, זה גופא עומק ההגדרה שהוא היה מגלה זמן שכולו הווה, וכשהוא רצה להפוך את העתיד להווה, לאכול עוד לפני שבת את מה שהיה מותר לאכול בשבת, כמו שאומרים רבותינו כידוע שעץ הדעת היה מותר לאכול ממנו בשבת, כשהוא רצה להפוך את העתיד להווה הוא נפל למציאות שיש עבר, הווה ועתיד אבל אם הוא היה ממתין לעתיד, הוא היה מגלה שכולו הווה, זה היה כניסה ל"יום שכולו שבת", "יום שכולו ארוך" כמו שחודד. וא"כ, מעשה אכילתו של אדם הראשון, הוא גופא יצר את תפיסת החלוקה שיש עבר, יש הווה ויש עתיד, שזה כל השגתו שלו.

מדריגת מתן תורה גילוי זמן שכולו הווה

בפנים הללו כאשר מגיע מדריגת הגאולה, גאולת בני ישראל ממצרים, וכדברי חז"ל על משה רבינו "אם אין אתה גואלם אין אחר גואלם", ומשה רבינו כידוע הוא ה"רעיא מהימנא", רועה נאמן לצאן מרעיתו עם ישראל, וצורת הרעיה היא על ידי הנהגת הדעת שבה הוא מנהיגם, משה רבינו מדריגתו דעת, כידוע עד מאד בדברי רבותינו, כי כח ההנהגה, הכח להנהיג את עם ישראל, זה מכח דעת, כלומר, כשמשנה רבנו מברר את הדעת שנתקלקלה, וחוזר ומתקן אותה ושלימות מדריגת הדעת הזו היא מתגלה במתן תורה. -זוהי מה שנאמר בקרא "ביום הזה באו מדבר סיני" כמו שאומרים חז"ל "ביום הזה" שכל יום יהיו בעיניך כחדשים ולא כדיוטגמא ישנה, עומק הדבר, דיוטגמא ישנה היא תפיסה של עבר, ואם יש תפיסה של עבר יש תפיסה של עתיד, אבל "בכל יום ויום יהיו בעיניך חדשים כאילו היום ניתנו" כלומר, שתמיד זה תפיסת הווה, זה עומק מדריגת מתן תורה.

וכנגד שאדם הראשון קלקל ולא המתין עד שבת קודש ובוזה הוא יצר מציאות של עתיד כמו שהוזכר לעיל, לכן משה במתן תורה "הוסיף יום אחד מדעתו", כנגד מה שאדם הראשון לא המתין עד שבת אכל פגה בוסר קודם זמנו בכדי לתקן את אותו מהלך משה רבינו מוסיף יום אחד **מדעתו**, מדעתו דייקא, כלומר - כאשר הגיע היום החמישים ולכאורה כבר היה צריך להיות מתן תורה משה מגלה שזה עדיין עתיד, זה עוד לא הווה, וזה גופא נקודת התיקון לחטא אדם הראשון שיצר את תפיסת הדבר, לא להמתין לעתיד, והפך אותו למציאות של הווה מצד הקלקול, ולהיפך מכך, משה רבינו מתקן את יום החמישים, ע"י ה"הוסיף יום אחד מדעתו" כמו שנתבאר.

וזה עומק הגאולה של מצרים שנאמר "מה אומר אליהם וגו' א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה וגו' כה תאמר אל בני ישראל א-ה-י-ה שלחני אליכם", וכמו שהוזכר בראשית הדברים שהא-ה-י-ה מצרף את שלושת הזמנים, מצרף את העבר, את הווה, ואת מציאות העתיד, כח הא-ה-י-ה מחבר ומייחד את כולם בבת אחת.

עומק הא-ה-י-ה שה'היה אחד' שבעבר יהיה בעתיד

ובעומק יותר, הא-ה-י-ה מגלה שכיון שבעבר הוא היה א', היה אחד, אז הא-ה-י-ה של הלעתיד הוא לא גילוי חדש, הוא מגלה שמה ש"קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד", גילוי העבר, "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה" כמו שהייתי עמכם בצרה זו כך אהיה עמכם בצרה אחרת, עומק הגדרת דברי חז"ל, הא-ה-י-ה שורשו ב"מדבר בעד עצמו" קודם שנברא העולם, ואז היה הוא אחד ושמו אחד ולכן גם הא-ה-י-ה של הלעתיד לבוא "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה" מגלה שמה שהיה בעבר זה מה שיש בעתיד. וחוזרים ומדגישים עוד פעם, א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה לא נאמר רק שמי שהיה עמכם בצרה זו יהיה עמכם בצרה אחרת כפשוטו, אלא הוא מגלה שכל מה שהיה בעבר, הוא גופא נמצא במציאות העתיד, ובזה עצמו יש שני עומקים: העומק הפשוט הוא שבתוך מהלך סדר הבריאה עצמו יהיה ה"יום שכולו ארוך" בזה שמה שהיה אתמול יהיה גם מחר, וכמובן מצד התיקון, אבל העומק הפנימי יותר של שם א-ה-י-ה מגלה, שכיון ששם א-ה-י-ה הוא קודם שנברא העולם כמו שהוזכר בראשית הדבר, א"כ גם הא-ה-י-ה של הלעתיד הוא מגלה שמה שהיה קודם שנברא העולם הוא זה שיהיה לאחר בריאת העולם. זה שלמות "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה". - יש א-ה-י-ה של הווה לפי זה, ויש א-ה-י-ה של עבר ועתיד. א-ה-י-ה של הווה מגלה בתוך תפיסת הווה שמה שנמצא בעבר יהיה בעתיד, ויש א-ה-י-ה עליון יותר שמגלה שמה שהיה קודם שנברא העולם הוא גופא יהא לאחר שיושלמו כל ימות עולם, וכמו שקודם ימות עולם היה הוא אחד ושמו אחד, גם בתוך ימות עולם יהיה "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", זהו "ה" א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה".

הגילוי של מיצרים כפשוטו וגילוי שורש המיצרים

ולפי זה, העומק העצום בשם א-ה-י-ה, שזה עומק דברי חז"ל שהוזכרו - "היה עמכם בצרה", יש מצרים שהוא מיצר, אבל שורש המיצרים כולם הוא זה שאנחנו נמצאים בתוך עולם הגבול, הרי מיצר הגדרתו הוא הגבול של כל דבר, כלשון הגמרא לגבי הקונה שדה "כותב לה מיצריה", כלומר את גבולותיה של השדה, כל תפיסת קיום הנבראים הוא תפיסה של מיצרים, רק שתפיסת המיצרים התפשטה יותר, לאחר מכן, שבתוך גבולות העולם עצמו חלים גבולים נוספים שמצמצמים לכל דבר את הגבולות השרשיים שלו, וזהו מיצר על גבי מיצר, זהו מצרים. והדוגמא השרשית והיסודית, זהו "בין המיצרים", בימי "בין המיצרים" חל בהם מיצר נוסף על המיצר השרשי של כל דבר, לכל דבר ודבר יש לו את מיצרי גבולותיו כקונה שדה שכותב לו את מיצריה וכל' חז"ל "הן הן גבולות עולם", ויש מיצרים נוספים שחלים על הדבר, זה תוספת של מיצרים, וזה גדר מצרים. אבל בעומק, "מי שהיה עמכם בצרה זו", מה שהתגלה בגאולת היציאה ממצרים זה ה"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", וכידוע עד מאד "אנכי יוצא", כלומר "אנכי מי שאנכי" כמו שדורשים חז"ל על "אנכי ה' אלקיך" זה הא' של ה-היה א' של הא-ה-י-ה, זה ה"אנכי ה' אלקיך", הוא מתגלה במצרים.

וזה ברור ופשוט כשמתבוננים בדבר, כל דבר בבריאה יסודו הוא דבר והיפוכו, זה כח דעת, זהו תלמיד חכם שיש בו כח של דעת, ועליו נאמר שמוטב שיהפוך נבילתא בשוקא ולא יצטרך לבריות, כלומר, יש לו כח של דעת, כמו שאומר הגר"א, להפוך את הדברים, זה נקרא "להפוך נבילה", וא"כ, שורש דבר והיפוכו שמתגלה, השורש הדק ביותר שישנו בדבר והיפוכו **מיצר לעומת דבר שאין לו גבול**, זה השורש של דבר והיפוכו שמתגלה בבריאה, "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" זה לא גילוי שבא מבחוץ כביכול, כפי שמתפרש כפשוטו, לגאול את בני ישראל ממצרים. אלא כשמצרים שנקראת מצרים מצד המיצרים, מתגלה בהשורש המיצרים - אז מתגלה הדבר והיפוכו ואז בהכרח שיהיה "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", כי כאשר מתגלה במצרים **מקור המיצר** ולא המיצר בעצמו, אז מתגלה הדבר והיפוכו, שחייב להיות גילוי של 'אין סוף' "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", זה עומק גאולת מצרים.

רק שכל זמן שלא מתגלה השורש אלא מתגלה הענף כשלעצמו, אז יש גלות מצרים, אבל כשמתגלה השורש של המיצרים, אז מתגלה הדבר והיפוכו, שהוא ה"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" ופשוט וברור, כמו שכבר מוזכר בדברי רבותינו שזה המדרגה של ימי בין המיצרים שעליהם נאמר "כל רודפיה השיגוה בין המיצרים", רבותינו אומרים שבקלות יותר אפשר להשיג את הבורא יתברך שמו בבין המיצרים.

בלשון בהירה ופשוטה: מי שאצלו "בין המיצרים" הוא הענפים של המיצרים, אז הוא נמצא בתוך מקום הנפילה של המיצרים, אבל מי שבימי בין המיצרים מגלה את שורש המיצר, שזהו מה שצריך להתאבל ולהצטער על צער השכנה, שזה גילוי שורש המיצר, אם הוא מגלה את שורש המיצר הוא מגלה דבר והיפוכו ואז מתקיים אצלו "כל רודפיה השיגוה בין המיצרים" אותו גילוי של "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" מתגלה אצל מי שמיצר ומתאבל על צער השכינה בכלל ובפרט בימי בין המיצרים שמתגלה אצלו ה"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", רק שכל זמן שאדם דבק במיצרים התחתונים אז הוא נמצא בתפיסת מיצר, אבל כשהוא מצטער בצערא דשכינתא - "לעולם ישתף אדם עצמו בהדי צער דשכינתא", "שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי", אז הוא נמצא בשורש נקודת המיצר, במקור הנביעה של המיצר שזהו המיצר שמשם מגיע מקום הצר, אז בהכרח הוא מגיע לגילוי של "כל רודפיה השיגוה בין המיצרים", "אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים", זה נקרא "א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה שלחני אליכם", כשמגיע תוקף נקודת הגלות באחרונה.

עומק הצידי לידה שמגלים את מקום ההרחבה שהוא שורש הלידה

זה העומק של ההגדרה שהעובר - שהוא במקום מעבר כמו שהוזכר - כאשר הוא יוצא לאויר העולם הוא יוצא ממקום צר, ולכן יש צירי לידה ששורשם הוא מחמת שהעובר הוא כבר גדול, ט' חדשים וכדו', ומקום יציאתו הוא במקום של מיצר, "מן המיצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה", ולו אין עדיין את ההרחבה, זהו צירי לידה, וכשמתגלה עומק הצידי לידה באופן הנכון שלהם אז מתגלה המקום של הלידה, כלומר, הציירים הם גופא מכריחים את מקום הלידה, כשמתגלה הציירים מתגלה ההרחבה של ה'דבר והיפוכו' וזה גופא השורש ללידה עצמה. זה הגאולה של לעתיד לבוא שנמשלה בלשונות הפסוקים, והרבה בחז"ל, לאשה היולדת בצירי לידה, וכמו שאומרים בקינות "כמו אשה בציריה",

כלומר כאשר מגלים את תפיסת המיצר שבדבר, זה שורש למציאות הלידה וזה שורש למציאות הגאולה – לגופו של משיח.

ככל שהאדם יוצא מהמיצרים של הצמצום של העוונות, שזה הצמצום של הענף הרחוק ונדבק בעצם גבולות עולם הנקיים, שהם הם גדרי תורה, אז הוא דבק בדבר והיפוכו, כאשר האדם עובר ח"ו איסור שזה מלשון בית האסורים, א"כ נוצרים לו מיצרים חדשים, הוא לא דבק בשורש המיצר ואין לו את הגילוי של דבר והיפוכו, אבל כאשר האדם נקי מעוונות והוא דבק בגדריה של תורה, אז המיצרים שלו הם המיצרים השרשיים של מציאות הבריאה, מתגלה אצלו דבר והיפוכו, זה גילוי עומק הגאולה בנפשו של האדם בפרט, וגאולת הכלל כולו.

כאן העומק של האדם, העומק של "תורת שמרו" להעמיד את עומק נקודת הגבולות, וכשהאדם זוכה לכך, הוא זוכה ל"א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה", לשורש הגילוי של ה"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" בגאולה העתידה, גילוי של דבר והיפוכו, גילוי של צמצום וגילוי של מה שהיה אחד קודם שנברא עולם. ואז מתגלה אצלו ה'היה אחד' בסוף ימות עולם אחדות שלמה של צמצום וגילוי של "אנכי יוצא" גילוי הוויתו יתברך שמו בשלימות.